

ZAVRŠNO IZVJEŠĆE

O PROVOĐENJU R.E.A.D.® PROGRAMA ČITAJ (O) PSU® U CENTRU ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE RIJEKA tijekom šk. god 2015./2016.

KRATKI OPIS CILJEVA PROGRAMA

„Čitaj (o) psu®“ je volonterski program koji koristi nekonvencionalnu metodu: čitanje terapijskim psima odnosno druge nastavne aktivnosti u koje se učenik uključuje zajedno sa psom. To uključuje i aktivnosti brige o osnovnim potrebama psa: četkanje, masiranje, igra, odlazak u šetnju (rukovanje povodcem), hranjenje, dijeljenje nagradnih kolačića i sl.

Cilj programa je razvoj komunikacijskih kompetencija i vještina čitanja kod djece s teškoćama u razvoju uz pomoć registriranih terapijskih timova – psa i njegovog vodiča koji zajedno sa stručnim osobljem čine dio R.E.A.D.® tima.

Uključivanjem terapijskih timova u odgojno-obrazovni proces omogućuje se kontinuirano provođenje aktivnosti i terapija potpomognutih životinjama i R.E.A.D.® programa u matičnoj školi Centra te Odjelu „Baredice“¹. Program pozitivno utječe na cjelokupni razvoj učenika posebice na razvoj komunikacijskih kompetencija, motoričkih vještina, te socio-emocionalni razvoj.

TERAPIJSKI TIMOVI OSPOSOBLJENI ZA RAD U CENTRU ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE RIJEKA

Slijedeći timovi uspješno su zadovoljili sve zahtjeve Intermountain Therapy Animals, USA, asocijacije licencirane za provođenje R.E.A.D. programa:

DINA DEŽMAR, magistra edukacijske rehabilitacije; psihoterapeut Integrativne psihoterapije, koordinatorica programa, s psom LILI.

¹ Vesna Đujić, ravnateljica Centra za rehabilitaciju „Fortica“ Kraljevica u kojoj CZOO Rijeka provodi odgoj i obrazovanje u Područnom odjelu „Fortica“ donijela je odluku, na sjednici Upravnog vijeća održanoj 15.04.2015. godine, da uvođenje terapijskih timova u prostor Centra za rehabilitaciju „Fortica“ nije prikladno. Zaključak u prilogu. Aktivnosti se zbog toga provode u Odjelu „Baredice“ Centra za odgoj i obrazovanje Rijeka.

NATAŠA JURKOVIĆ, viša med. sestra, profesor rehabilitator, dipl. bibliotekar, specijalista javnog zdravstva; knjižničar u ustanovi, s psom BELLA.

IVA LAFTA, magistra edukacijske-rehabilitacije; certificirana za provođenje Terapije Igram; Certificirana za provođenje Massage in school programa; Certificirana za provođenje Halliwick terapije plivanja, s psom TAŠA.

MERI SUCIĆ, Diplomirani defektolog – nastavnik razredne nastave, licencirani terapeut klijentom centrirane terapije, s psom ULIKA.

TIM ZA PROCJENU

Oformljen je tim za procjenu korisnika programa u Centru za odgoj i obrazovanje Rijeka u kojem uz članove terapijskih timova sudjeluju Dubravka Pezo, logopedica; Barbara Vlaše Roman, školski psiholog; Gea Rubinić Ćuk, edukacijski rehabilitator, pedagog senzorne integracije.

NAČIN I VRSTE PROVOĐENJA R.E.A.D. PROGRAMA U CENTRU ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE RIJEKA

INDIVIDUALNI PROGRAM RADA

Prema procjeni tima za procjenu učenici se uključuju 1x tjedno u individualni rad sa terapijskim timom (voditelj i pas) te stručnjakom (logopedom) u terapiju potpomognutu životinjama.

Ovaj oblik rada pretpostavlja jasno definirane ciljeve te praćenje napretka od strane stručnjaka.

Terapijski rad traje 20 minuta i uključuje:

- ostvarivanje kontakta sa životinjom
- terapijski rad prema zadanim ciljevima
- osvrt na rad i nagrada za sudjelovanje (maženje / četkanje životinje i dijeljenje nagradnih kolačića).

TJEDNE MALE GRUPE

Sudionici sudjeluju u aktivnostima potpomognutim životinjama u školskoj knjižnici u trajanju od 45 minuta. Mala grupa broji do 5 polaznika.

Aktivnosti uključuju:

- aktivnosti pije čitanja (upoznavanje, predstavljanje)
- čitanje (listanje slikovnice, opisivanje slika, pričanje priče prema slikama, osmišljavanje kraja priče, čitanje, prepričavanje, učenje novih riječi, crtanje)
- završne aktivnosti (maženje, četkanje psa, nagradni kolačići)

U rad su, uz terapijski tim (voditelj i pas) uključeni i stručnjaci edukacijski rehabilitatori – volonteri koji pružaju potporu učenicima za uključivanje u komunikaciju i sudjelovanje u grupi.

MJESEČNE RADIONICE

Ovaj oblik rada pretpostavlja aktivnosti potpomognute životinjama za sudionike koji se odazovu mjesečnim R.E.A.D. radionicama u popodnevnim satima u trajanju od sat i 30 minuta.

U opuštenoj i veseloj atmosferi, učenici mogu ostvariti kontakt sa psom, komunicirati sa psom, ispričati mu priču ili pročitati slikovnicu.

Aktivnosti uključuju:

- upoznavanje / predstavljanje, pričanje / čitanje priče, prepričavanje priče, crtanje i sl.

U rad su, uz terapijski tim (voditelj i pas) uključeni i stručnjaci – volonteri koji pružaju potporu učenicima za uključivanje u komunikaciju i sudjelovanje u grupi.

AKTIVNOSTI ZA UČENIKE KOD KOJIH NIJE RAZVIJENA GOVORNO-JEZIČNA KOMUNIKACIJA

U aktivnosti se uključuju individualno učenici kod kojih nije razvijena govorno-jezična komunikacija te koji imaju veće motoričke teškoće.

Aktivnosti uključuju:

- maženje/četkanje psa,
- bacanje loptice psu
- davanje nagradnih kolačića
- kotrljanje na velikoj lopti ili na strunjači prema psu ili od njega
- hodanje u hodalici prema psu i davanje nagradnih kolačića (ili u kolicima)
- vođenje psa uz asistenciju
- izvođenje vježbi na strunjači uz prisustvo psa

U rad su, uz terapijski tim uključeni i stručnjaci – volonteri koji pružaju potporu učeniku za vrijeme izvođenja aktivnosti. Program se provodi na Odjelu Baredice.

VREMENIK AKTIVNOSTI PROVEDBE PROGRAMA

Aktivnosti i zadaci	Vrijeme provedbe	Odgovorna osoba	Napomena
Ishođenje dozvole ravnateljice Centra za provođenje aktivnosti te upoznavanje stručne službe Centra sa R.E.A.D. ® programom	Lipanj 2014.	Iva Lafta Dina Dežmar UPTIV (Aleš Furlan, Goranka Rosanda Furlan)	Provedena aktivnost
Procjena potencijalnih pasa za provođenje R.E.A.D. ® programa	Srpanj – Rujan 2014.	UPTIV (Aleš Furlan)	Provedena aktivnost
Razgovor s roditeljima/starateljima potencijalnih korisnika programa (upoznavanje s programom, procjena zainteresiranosti)	Rujan 2014.	Budući voditelji terapijskih timova Nataša Jurković, Dina Dežmar, Iva Lafta, Meri Sucić	Aktivnost provedena na roditeljskim sastancima
Educiranje i priprema zaposlenika Centra o aktivnostima potpomognutih životinjama sa ciljem prevencije negativnih stavova te mogućih neugodnih situacija	Listopad 2014.	UPTIV (Goranka Rosanda Furlan, Aleš Furlan)	Aktivnost provedena na stručnom aktivu
Edukacija i certifikacija terapijskih timova	Studeni 2014. – Studeni 2015.	UPTIV (Goranka Rosanda Furlan, Aleš Furlan) Intermountain Therapy Animals, USA	Aktivnost završena u studenom 2015.
Odabir korisnika Isključivanje prisutnosti alergija ili drugih medicinski utvrđenih razloga zbog kojih se ovakav oblik aktivnosti ne bi mogao provoditi Isključivanje straha ili fobije od pasa	Listopad 2015. – Prosinac 2015.	Razrednici, voditelji terapijskih timova te tim za procjenu i evaluaciju	S obzirom da se Program po prvi put uvodi u odgojno-obrazovni proces, korisnici su odabrani prema afinitetu te procjeni razrednika, tima za procjenu i roditelja.
Ishođenje suglasnosti roditelja za provođenje aktivnosti te upućivanje u osnovne postavke rada sa terapijskim psom.	Listopad 2015. – Prosinac 2015.	Koordinatorica programa Dina Dežmar	Prikupljeno je 52 suglasnosti roditelja / skrbnika.
Osiguranje te veterinarski pregled pasa	Rujan 2015.	Voditelji terapijskih timova Nataša Jurković, Dina Dežmar, Iva Lafta, Meri Sucić	Zbog bolesti pas Taša nije mogla dobiti veterinarsku potvrdu za sudjelovanje u programu. U tijeku je certificiranje drugog psa koji će se uključiti u provođenje programa.

Upoznavanje i uspostavljanje kontakta korisnika sa psom (terapijskim timom)	Studeni 2015.	Voditelji terapijskih timova Nataša Jurković, Dina Dežmar, Iva Lafta, Meri Sucić UPTIV	
Provođenje terapijskih aktivnosti i R.E.A.D. ® programa	Studeni 2015. – Lipanj 2016.	Voditelji terapijskih timova Nataša Jurković, Dina Dežmar, Iva Lafta, Meri Sucić, stručnjaci - volonteri	Aktivnosti se provode prema planu i programu provođenja aktivnosti
Supervizija terapijskih timova	Travanj 2016.	UPTIV	Supervizija/edukacija
Evaluacija provedenih aktivnosti	Lipanj 2016.	Voditelji terapijskih timova (Nataša Jurković, Dina Dežmar, Iva Lafta, Meri Sucić) te tim za procjenu i evaluaciju UPTIV	Aktivnost će se provesti po završetku nastavne godine.

BROJ I STRUKTURA KORISNIKA UKLJUČENIH U PROVOĐENJE R.E.A.D. PROGRAMA

Suglasnost za provođenje programa potpisalo je 52 (pedeset i dvoje) roditelja / skrbnika učenika Centra za odgoj i obrazovanje Rijeka. Uz suglasnost, roditelji / skrbnici su ispunili Anketu za sudionike programa te Upitnik sposobnosti i poteškoća (SDQ –Cro).

Prema procjeni stručnog tima (edukacijski rehabilitator, logoped, psiholog, pedagog senzorne integracije) učenici su uključeni u provođenje programa na slijedeći način:

U Individualni terapijski rad uz stručnjaka logopeda uključeno je 5 učenika (dvoje učenika četvrtog razreda, od čega 1 učenica, dobi 12 godina; jedan učenik 6. razreda u dobi 14 godina, dvoje učenika odgojno –obrazovnih skupina UiTMR² u dobi od 15 i 17 godina). U radu sudjeluje terapijski tim Dina Dežmar i Lili.

U tjedne male grupe uključeno je 40 učenika, od čega 16 učenica osnovne škole (razredna i predmetna nastava, odgojno-obrazovne skupine UiTMR) na način da se izmjenjuje po pet učenika svaki tjedan. Aktivnosti se provode u školskoj knjižnici u trajanju od 45 minuta kao vannastavna aktivnost. Dob učenika uključenih u tjedne male grupe je od 7 do 21 godine. Terapijski timovi uključeni u rad malih tjednih grupa su Dina

²² Umjerena i teža mentalna retardacija

Dežmar i Lili; Meri Sucić i Ulika, Nataša Jurković i Bella. Terapijski timovi se također izmjenjuju tjedno, a u aktivnosti je svaki put uključen i stručnjak – volonter.

U aktivnosti za učenike kod kojih nije razvijena govorno-jezična komunikacija uključeni su polaznici Odjela Bredice – 7 učenika od čega dvije djevojčice u dobi od 8 – 20 godina. Učenici su polaznici odgojno –obrazovnih skupina za učenike UiTMR i utjecajnim teškoćama u razvoju. Tim koji provodi ove aktivnosti je Nataša Jurković i Bella , dva puta mjesečno.

Mjesečne radionice otvorenog su tipa, održavaju se u popodnevnim satima, roditelji /skrbnici dovoze djecu prema svojim mogućnostima. U radu sudjeluju tri terapijska tima istovremeno, u odvojenim prostorijama a broj sudionika po timu može varirati od 1 do 10. Uz svaki terapijski tim obavezno je uključen i stručnjak – volonter.

U provođenju aktivnosti velika pozornost pridaje se dobrobiti svih sudionika. Ukoliko netko od učenika iz bilo kojih razloga taj dan nije raspoložen ima pravo ne sudjelovati u aktivnosti. Također ukoliko pas kao član terapijskog tima ima „loš dan“ prema procjeni voditelja, ne sudjeluje u aktivnostima.

BROJ PROVEDENIH RADIONICA DO DANAS

Od studenog 2015. do danas provedeno je:

Individualni terapijski rad - 10 radionica

Male grupe - 13 radionica

Aktivnosti za učenike Odjela Baredice – 3 radionice

Mjesečne radionice – 3 radionice

EVIDENCIJA DOLAZAKA

INDIVIDUALNI TERAPIJSKI RAD – Tim Dina & Lili

DATUM	UČENICI
26.11.2015.	Luka, Matea, Karlo, Ernest, Davor
10.12.2015.	Luka, Matea, Karlo, Ernest, Davor
14.01.2016.	Luka, Matea, Karlo, Ernest, Davor
21.01.2016.	Luka, Karlo, Ernest, Davor
28.01.2016.	Luka, Ernest, Davor
10.03.2016.	Luka, Matea, Karlo, Ernest, Davor
31.03.2016.	Luka, Matea, Karlo, Ernest, Davor
07.04.2016.	Luka, Matea, Karlo, Ernest, Davor
14.04.2016.	Luka, Matea, Ernest, Davor
21.04.2016.	Luka, Matea, Ernest, Davor

MALE GRUPE

DATUM	TIM	UČENICI
27.11.2015.	Dina & Lili	Karlo, Tihana, Ante, Iva, Sara
11.12.2015.	Dina & Lili	Adrian, Clara, Dario, Zvonimir, Armando
18.12.2015.	Meri & Ulika	Darian, Nicholas, Ehdin, Patrik, Snježana
22.01.2016.	Meri & Ulika	Alen, Teo, Adrijana, Antonijo
29. 01. 2016.	Dina & Lili	Sanela, Rafael, Aziz, Ivan,
12. 02. 2016.	Meri & Ulika	Teo, Iva, Ante, Jasmin, Armando
26. 02. 2016.	Nataša & Bella	Ivan, Sanela, Tihana, Zvonimir, Ines Jajčević
04. 03. 2016.	Nataša & Bella	Darian, Nicholas, Nikol, Davor, Snježana
11.03.2016.	Meri & Ulika	Iva, Mario, Lovro, Emir, Elizabeta
18.03.2016.	Dina & Lili	Davor, Matea, Nikola, Snježana, Patrik
01.04.2016.	Nataša & Bella	Alen, Luna, Zdravko, Erik, Ines
08.04.2016.	Meri & Ulika	Tihana, Sanela, Alen, Ivan, Sara
15.04.2016.	Dina & Lili	Aziz, Iva, Lovro, Arian, Lara

RADIONICE – ODJEL BAREDICE

DATUM	TIM	UČENICI
12.02.2016.	Nataša & Bella	Ante, Hamzo, Dean, Lucija
04.03.2016.	Nataša & Bella	Tin, Dora, Damjan, Dean
18. 03. 2016.	Nataša & Bella	Lucija, Ante, Tin, Dora

MJESEČNE RADIONICE

DATUM	TIM	UČENICI
14.12.2015.	Nataša & Bella Dina & Lili	Nikol, Zdravko, Kristijan, Matea
16. 02.2016.	Dina & Lili Meri & Ulika Nataša & Bella	Zdravko, Zvonimir, Iva, Ehdin Bahtiri
01. 03.2016.	Nataša & Bella	Luka, Iva

DOSADAŠNJI REZULTATI PROVEDBE PROGRAMA

Uz napomenu da će se aktivnosti nastaviti provoditi do kraja nastavne godine 2015./2016. kada će se vršiti finalna procjena učinka programa do sada možemo primijetiti:

- većina učenika rado sudjeluje u aktivnostima i veseli se susretu sa psom (četvero učenika, polaznika malih grupa iskazalo je veće strahove u prisustvu psa, jedan učenik je tražio da napusti aktivnost)
- nekoliko učenika svladalo je strahove od psa uz individualni pristup i postupnost u uvođenju aktivnosti
- aktivnosti djeluju opuštajuće i motivirajuće na učenike, razvija se spontana komunikacija među sudionicima aktivnosti (što je izuzetno važno za djecu s teškoćama u razvoju), učenici su opušteni, često leže na strunjači pored psa, uživaju u maženju
- kod sudionika razvija se interes za slikovnice i želja da „komuniciraju“ sa psom na način da mu čitaju ili pričaju priču
- najveći napredak u razvoju čitalačkih sposobnosti može se primijetiti kod učenika koji su uključeni u individualni terapijski rad s logopedom uz prisustvo terapijskog tima i to u vidu opuštajuće atmosfere i veće motivacije za rad, te poboljšanja čitalačkih vještina učenika, uz redovite upite „Kad će doći Lili?“.

UTROŠENA SREDSTVA ZAKLADE ZA PROJEKT R.E.A.D. PROGRAM „ČITAJ (O) PSU“

R.B.	OPIS TROŠKA	PREDVIĐENA SREDSTVA	UTROŠENA SREDSTVA
1.	Edukacija timova od strane UPTIV	5.481,04	5.481,04
2.	Osiguranje (odgovornost sudionika prema trećim osobama)	4.735,64	3.036,73
3.	Veterinarski troškovi (pregled, cijepljenje)	1.880,00	2.000,00
4.	Oprema za provođenje aktivnosti	2.976,73	3.115,62
5.	Podmetači, neklizajući	1.288,00	1.177,00
	UKUPNO RAZLIKA	16.361,41	14.810,39

MEDIJSKA POPRAĆENOST PROGRAMA

Provedene aktivnosti redovito se objavljuju na Facebook stranici Centra za odgoj i obrazovanje Rijeka (<https://www.facebook.com/Centar-za-odgoj-i-obrazovanje-Rijeka-156099341071673/?ref=settings>)

Koordinatorica programa Dina Dežmar gostovala je u dvije radio emisije i predstavila program „Čitaj (o) psu“.

22. veljače 2016. na HRT radiju Radio Rijeci

(<http://radio.hrt.hr/radio-rijeka/clanak/kad-pas-nije-samo-kucni-ljubimac-vec-i-terapeut/113095/>)

24. veljače 2016. u emisiji Animalija Soundset Trsata

28. travnja 2014. u Novom listu, sekcija Kultura Življenja predstavljen je program „Čitaj (o) psu“ udruge za Pet Therapy Indeficijenter Vinkuran i Centra za odgoj i obrazovanje Rijeka

30. 4. 2016. koordinatorica programa Dina Dežmar održala je prezentaciju programa Centra za odgoj i obrazovanje Rijeka u prostoru SUMA-e (Savez udruga mladih PGŽ-a) u sklopu predstavljanja programa i edukacije novih terapijskih timova Udruge za Pet Therapy Ideficijenter Vinkuran

(<http://www.volonterski-centar-ri.org/poziv-na-predavanjeprezentaciju-volonterskog-programa-citaj-o-psu-r-e-a-d/>)

broj 171 **ŽIVLJENJA KULTURA** PLES NA ŠIPKI **Prepreke su samo u glavi** Str. 8.

STIL ŽIVOTA ■ INTERIJERI I EKSTERIJERI ■ PUTOVANJA ■ DIZAJN ■ ZDRAVLJE ■ REKREACIJA ■ SAVJETI

R.E.A.D. PROGRAM UDRUGE ZA PET THERAPY INDEFICIENTER VINKURAN

Haku, Tara, Candy i Argo na zadatku

Uključivanje životinja u programe odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj je relativno novi koncept. U njemu je do sada sudjelovalo petstotinjak djece školskog i predškolskog uzrasta, a **ove nastavne godine R.E.A.D.-u se pridružio i Centar za odgoj i obrazovanje Rijeka**

Karmen BOSNIĆ

U subotu, 30. travnja, od 9 do 11 sati u Savezu udruga mladih PGŽ-a u Rijeci, Udruga za pet therapy Indeficienter Vinkuran predstavlja će volonterski program R.E.A.D. – «Čitaj (o) psu». Predstavljanje će voditi članovi Udruge Dina Dežmar, voditeljica projekta i koordinatorica programa pri Centru za odgoj i obrazovanje Rijeka, te Aleš Furlan, predsjednik udruge Indeficienter, te R.E.A.D. instruktor. Zbog ograničenog broja sudionika potrebna je prethodna najava putem e-maila info@upf.hr, na koji se ujedno može dobiti i više informacija. Udruga za pet therapy Indeficienter Vinkuran, kraće UPTV, osnovana je s ciljem profesionalnog izvođenja

pet terapije i terapijskih aktivnosti sa životinjama, rehabilitacije i edukacije za djecu, mlade i odrasle, a od 2014. godine u Hrvatskoj provodi program «Čitaj (o) psu». Radi se o projektu R.E.A.D., odnosno «reading education assistance dogs», registriranom pri «Intermountain therapy animals» u SAD-u 1999. godine.

R.E.A.D. stigao i u Rijeku

Uključivanje životinja u programe odgoja i obrazovanja kao aktivnih sudionika izvođenja nastavnog plana i programa u Hrvatskoj je relativno novi koncept. Ipak, tijekom protekle dvije godine u njemu je sudjelovalo petstotinjak djece školskog i predškolskog uzrasta s kojima radi jedanaest volonterskih R.E.A.D. timova. Program «Čitaj (o) psu» provodi se u

Dječjoj knjižnici Pula, gdje je osnovan i Klub hvatača slova za djecu s poteškoćama u čitanju, zatim u osnovnim školama Monte Zoro i Vidukovac u Puli, Vladimira Nazora u Pazinu, Ante Kovačića u Masiji Gorzi, škola u Buzanu i Vodnjanu, u gradskim knjižnicama u Pazinu, Poreču, Šibeniku, Zagrebu.

I Centar za odgoj i obrazovanje Rijeka od ove nastavne godine sudjeluje u projektu. Sredstvima Zaklade Hrvatska za djecu educirana su prva četiri R.E.A.D. tima u Primorsko-goranskoj županiji: Dina Dežmar sa svojom Lili, Meri Sucić i Ulka, Natasa Jarković i Belja te Ivka Lafta i Taja. Uz voditelj, edukacijske rehabilitatore, u provedbu programa uključeni su i logopedi:ca Dubravka Pezo, pedagog, senzorne integracije Gea Rubinić, te drugi volonteri.

Cilj programa je razvoj komunikacijskih kompetencija i vještina čitanja kod djece s teškoćama u razvoju uz pomoć registriranih terapijskih timova – psa i njegovog vodica koji sa stručnim osobljem čine R.E.A.D. tim. «Čitaj (o) psu» koristi nekonvencionalnu metodu: čitanje terapijskim psima, odnosno druge nastavne aktivnosti u koje se učenik uključuje zajedno sa psom. To uključuje i aktivnosti brige o osnovnim potrebama psa: čekanje, masiranje, igra, odlazak u šetnju, hranjenje, dijeljenje nagradnih kolačića. U Centru za odgoj i obrazovanje Rijeka u projekt ove je godine uključeno više od pedeset učenika. Neki su uključeni u individualne terapijske aktivnosti s logopedom dok drugi

Prikladno i za vrtičare

Znanje čitanja i poznavanje pisma nije uvjet da bi djeca bila uključena u ovu aktivnost. Primjerica, djeca vrtičkog uzrasta koja ne znaju čitati, mogu se uključiti opisujući ilustracije iz slikovnica koje su odabrane za njihov uzrast. No, uvijek postoji nešto lako će upitati: ali, kako čitati psa kad nas on ne razumije?

– Iako ne razumije značenje riječi, pas svjedodna sluša jer ga glas djeteta dok čita smiruje i opušta. Na jednoj od radionica sa mnom je bila Candy, američki štafordski terijer. Jedna petogodišnja djevojčica srmežljivo je pitala može li joj ona čitati. Rekli smo joj da naravno da može. U početku je čitao tiho, a kad je čitajući podlegala Candy, zaista bi se osjetilo da ima više samopouzdanja dok čita. Nakon nekoliko minuta sve je glasnije i glasnije čitala, kao da ju Candy stvarno razumije. Svi smo ostali zatečeni kako jedna petogodišnjakinja tako lijepo čita. Na kraju je Candy prošetala od djeteta do djeteta i njučkanjem ih sve otprilike, pojašnjava Aleš Furlan.

kultura življenja

Psi su savršeno društvo za čitanje, stvaraju pozitivnu i ugodnu radnu atmosferu, a samo čitanje postaje zabavno

Druženje s psima pokazalo se korisnim i za učenike koji imaju taktičnih poteškoća

vedbu su uključeni ravnateljica Branka Sironić, te članovi stručne službe pedagoga Saša Jureša, rehabilitačica Karin Bošković-Kor-nažar i mentorica knjižničarka Dragica Pršo, kojima su Aleš Furlan i Goranka

Rosanda Furlan iz Indeficientera ukazali na »još jedan izniman dar kojim psi raspolažu, a to je da su dobri slušaitelji i iznimni terapeuti«. Četveronožci Haku, Tara, Candy i Argo odigrali su važnu ulogu u napretku mnogih učenika koji su kroz susrete u školskoj knjižnici stekli sigurnost u čitanju i ne samo to, nego su u razvijanju pozitivne slike o sebi pomogli i učenicima koji imaju poteškoća sa samopouzdanjem, kao i onima koji su im se na samom početku bojali i plašili.

Ubrzo nakon što se krenulo s radionicama, učenici su se samostalno počeli javljati voditeljima programa i svojim učiteljima pitajući karta će im u školu ponovno doći četveronožni slušačiji. Prvo što su učili djelatnici škole pratiti radionice bila je radost na licima djece zbog čitanja psima, a kasnije se potvrdilo i da su, s rehabilitacijsko-pedagoškog aspekta, životinje: u ovom slučaju psi, važni za napredak učenika koji imaju neke poteškoće, ne samo s čitanjem. Životinje ne kritiziraju, ne osuđuju, ne ocjenjuju, strpljive su s djetecom te na jednog drugog razini razumiju i osjećaju njihove potrebe pa često svojim blagim dodirnom nagradu učenika koji je upravo odin-

do težak zadatak čitanja pred publikom. Također, druženje s psima pokazalo se korisnim i za učenike koji imaju taktičnih poteškoća.

Samo riječi hvale

Stručni tim škole Monte Zaro o projektu R.E.A.D. ima samo riječi hvale.

— Naši učenici koji su u njega uključeni postižu puno bolje rezultate na svim razinama otkako Haku, Tara, Candy i Argo posjećuju našu školu i ulijevaju povjerenje u uspjeh naših učenika. Imali smo priliku vidjeti da su psi savršeno društvo za čitanje te da stvaraju pozitivnu i ugodnu radnu atmosferu, a samo čitanje postaje zabavno. Djeca često osjećaju odbojnost prema čitanju, a česti razlog tome je stajali pred javnim nastupom ili nedovoljno samopouzdanje. Kod djece koja čitaju psi opazili smo napredak na mnogim područjima. Osim što bolje čitaju, oni i zabavljaju na same smetnje pri čitanju, lakše razumiju pročitan tekst i o njemu razgovaraju. Postaju samopouzdaniji, imaju manje teškoća u čitanju pred vršnjacima te se lakše uključuju u druge aktivnosti. Zbog ugodnog iskustva često suđa samoinicijativno dolaze u knjižnicu i posuđuju nove naslove.

Poticanje navike čitanja

Istraživanje provedeno u 57 zemalja pokazalo je da je u Hrvatskoj najveći postotak djece koja ne vole čitati! Čak 38 posto učenika sedmih i osmih razreda čita samo kad mora, a 47 posto građana starijih od 15 godina u godinu dana ne pročita ni jednu knjigu. Samo 17 posto učenika jako voli čitati, 53 posto donekle voli, a 29 posto njih čitanje uopće ne voli. I tako opet dolazimo do programa R.E.A.D. — »Čitaj to! pšice čiji je cilj povećanje i poboljšanje sposobnosti usmenog izražavanja kod djece, poticanje i promicanje navike čitanja, povećanje samopouzdanja i samopouzdanja, poboljšanje koncentracije, motivacije i pažnje, povećanje razumijevanja pročitanih tekstova, smanjenje stresa i tjeskobe, poticanje ugodnog i opuštenog učenja, poticanje socijalne interakcije i komunikacije, promicanje mentalne stimulacije djeteta, poboljšanje školjskog uspjeha, razvijanje osobne inicijative kroz izbor tekstova i tema od interesa, povećanje atraktivnosti i znatiželje o svijetu pasa i prirode općenito.

FOTOGRAFIJE SA RADIONICA

Tim Dina & Lili, tjedna mala grupa

Tim Dina & Lili, tjedna mala grupa

Tim Dina & Lili, tjedna mala grupa

Tim Dina & Lili, tjedna mala grupa

Tim Meri & Ulika, tjedna mala grupa

Tim Meri & Ulika, tjedna mala grupa

Tim Meri & Ulika, tjedna mala grupa

Tim Meri & Ulika, tjedna mala grupa

Tim Nataša & Bella, Odjel Baredice

Tim Meri & Ulika, tjedna mala grupa

Individualni terapijski rad

Tim Nataša & Bella, individualni terapijski rad

Tim Dina & Lili, individualni terapijski rad

Tim Nataša i Bella, mjesečna radionica

Tim Meri & Ulika, tjedna mala grupa

Tim Meri i Ulika, mjesečna radionica

Lili

U Rijeci, 30. travnja 2016.

Dina Dežmar, mag.rehab.educ. – voditeljica projekta / koordinatorica R.E.A.D.® edukacija za PGŽ

CZOO ▪ Tel.:+385(51) 344145 ▪ Fax.:+385(51)404-014 ▪ ured@centar-odgojiozbrazovanje-ri.skole.hr ▪
▪ MB 03321274 ▪ OIB 17991485113 ▪ IBAN:HR4924020061100109805 ▪